

در واقع جاز نیواورگتان رابطه مستقیمی با امپروویزاسیون و حل شدن
 موسیقی افریقائی و اروپائی در هم ندیده دارد. «وانگ و فرم» همنازی موسیقی
 افریقائی رنگ جدیدی به موسیقی سنتی داده و باعث شده است که «فرم
 جدید» موسیقی بوجود آید.

جاز

جاز کلاسیک

فرم ثابت و دقیق موسیقی مارش اروپائی از حالت اولیه خویش خارج
 گردید و ضربهای منظم و خشک آن خاصیت خود را از دست داد و دچار یکنوع
 لنگی گردید و چنین بنظر میرسد که بکمقدار حرکت اضافی و جدید ماهیت
 اصلی آنرا بکلی تغییر داده است. تغییراتی که در موسیقی اروپائی بوجود
 آمد منحصر به تحولات ضربی نبود بلکه در آن یکنوع چندصدائی آزاد هم
 وارد گردید که تأثیر مستقیمی در خطوط مختلف ملودی و حالات متنوع ضربی
 داشت. در واقع سنت دیرین موسیقی «هوموفون» و رقص کلاسیک و مارش

که از مدتها پیش روی کاغذ تدوین گردیده بود جای خود را به بولیفونی بداهه موسیقی جاز واگذار کرد.

در ساختمان موسیقی هم برخلاف سنت دیرین تغییراتی پدیدار گشت و تم اصلی ' فرم : A.A.B.A بخود گرفت که غالباً ۳۲ یا ۱۶ میزانی بود و فرم آوازی بلوز را داشت و بوسیله دسته ساز های ملودی نواز اجرا میگردد. رهبری دسته ملودی نواز از کستر با ترومپت بود و در طرف مقابل ترومبون قرار داشت که با اجرای نواهای مختلف بداهه شده که درست نقطه مقابل ملودی بود پایه و تکیه گاهی برای ملودی ایجاد میکرد.

در اجرای موسیقی جاز کلارینت هم یکی از نقش های اصلی را ایفا می کند یعنی اینکه برخلاف ترومبون با حرکات نرم و ملایم خویش دوصدای پایه و ملودی را به جالب ترین نحو بایکدیگر مرتبط مینماید.

سازهای دیگری که در اجرای این نوع موسیقی بسیار اهمیت دارند عبارت است از پیانو، کنترباس، بانجو و آلات ضربی. وجود این سازها نه فقط ایجاد ضرب و متر مینماید بلکه هارمونی لازم را که یکی از اصول لازم موسیقی جاز میباشد بوجود میآورد.

در موسیقی جاز ابتدا ملودی یکمرتبه بطور کامل اجرا میشود که در اصطلاح جاز به آن «کوروس» میگویند.

فرم این ملودی اصلی در اجرا بسیار ساده است یعنی در حقیقت بوسیله آن موسیقیدانان میتوانند بکنظر اجمالی به اصل موضوع بیافکنند. اجرای ملودی اصلی در ابتدا بطرز بسیار ساده باعث میشود که نوازندگان دیگر تصمیم خود را گرفته و در همان آن واریاسیون های مختلف ملودی را در نظر مجسم کرده و بتوانند هنگام اجرای مجدد تم اصلی آنرا بکار بندند. اجرای مجدد تم اصلی هم خود بخود تغییر شکل میدهد یعنی اینکه در موقع تکرار واریاسیون ملودی اولیه بکار میرود نه خود آن. برور زمان و با وارد شدن تمام سازهای ارکستری، ملودی و واریاسیونهای آن شکل بدیع تری بخود گرفته است یعنی اینکه برور، ضرب اصلی و کلی که در ابتدا بصورت ساده

تری فقط با يك يا دو ساز وارد موسیقی شده بود نضج گرفته و ریتم کلی موسیقی را ثابت نگه داشته است.

دخالت تمام سازها درحین اجرا باعث میشود که هارمونی لازم برود وارد قطعه گردد. ورود هارمونی هم دارای همان شرایطی است که ریتم دارا بود بدین معنی که چون سازها متناوباً وارد ارکستر شده و هنوز فرم واریاسیون و امپروویزاسیون کامل نشده است مسلماً قطعه مورد اجرا دارای هارمونی ثابتی نمیشود. وقتی تمام سازها وارد عمل شدند و وظیفه هر سازی در اجرا مشخص گردید خود بخود یکنوع هارمونی ایجاد میشود که از انواع واریاسیونها و امپروویزاسیونها تم اصلی تشکیل گردیده است.

مسلماً در اجرای موسیقی به نوعی که در بالا ذکر شد حالات و خواص دیگری پدیدار میگردد که در موسیقی سنتی موجود نبوده است. این حالات عبارت است از مقدراری «دیسونانس ها» و «کنسونانسها» بلکه قبلاً پیش بینی آن نشده است. و از آنجائیکه هارمونی کلی خود یکنوع هارمونی بداهه شده میباشد بخصوص با وارد شدن دیسونانسها مفهوم آن با هارمونی و هم نوازی سنتی فرق کلی پیدا میکند از اینجهت مجبوریم برای این فرم جدید هارمونی و هم نوازی، اصطلاح جدیدی پیدا کنیم که همان «کارا کتر خاص موسیقی جاز» میباشد.

سیر تکاملی موسیقی جاز درحین اجرا منحصر به تقلید یا واریاسیون تم اصلی نبوده بلکه در موقعیکه بداهه نوازی از هرجهت و توسط تمام نوازندگان باوج خود رسیدگاهی واریاسیون جای تم اصلی را میگیرد. در اینطور موارد معمولاً یکی از سازها یکی از واریاسیونها تم اصلی را انتخاب میکند و بعنوان تم اصلی شروع به نواختن مینماید که چه بسا با تم اصلی شباهت ظاهری ندارد. سپس نوبت نوازنده دیگر است که همین تم جدید را انتخاب کند و روی آن واریاسیونها تم جدید بسازد. همین عمل برود زمان تکرار میشود و به ترتیب هر یک از سازها تم جدیدی را که درحین اجرا نزد خود پرورانده اند بعنوان تم اصلی تحویل دیگری میدهند. با توجه به مراتب بالا مسئله تکنوازی و تعویض سازها خود بخود حل میشود یعنی هر یک از سازها فرصت پیدا میکنند که به تنهایی خود را نشان دهند و با ارائه تم جدیدی به بسط امپروویزاسیون کمک نمایند.

طرز اجرای موسیقی جاز به نوعی که در بالا ذکر شد فرم بخصوصی را
 ایجاد میکنند که در موسیقی اروپایی موجود نیست بلکه صرفاً فرم افریقایی

Kolektiv. Improvisation.

The musical score is organized into three systems, each containing five staves. The instruments are listed on the left side of each system:

- System 1:** TRUMPET B, KLARIN B, POSITONE, GITAR PLATIN KONTRABAß, and SCHLAGZEUG.
- System 2:** Similar instrument list, with additional dynamic markings like 'f' and 'ff' appearing in the guitar/piano staff.
- System 3:** Similar instrument list, with further dynamic markings and musical notation.

The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like 'f' and 'ff'. The score is written in a style characteristic of early 20th-century jazz manuscripts.

«سؤال و جواب»^۱ را دارد که در شماره های گذشته درباره آن بطور مفصل بحث شد.

جاز نیو اورلئان با وجود تفصیلی که گذشت هنوز دارای عناصر تکنوازی نمیباشد و بطور کلی همناوازی در آن در درجه اول اهمیت قرار دارد. تکنوازی بصورتیکه نوازنده به تنهایی قطعه مورد نظر را اجرا کند در جاز نیو اورلئان سیر تکاملی نداشته بلکه نواختن سلو در حین اجرای واریاسیونها بعهده ساز های دیگر بوده است. فرم کلی موسیقی جاز نیو اورلئان بطریقی که در بالا گذشت در مثال فوق کاملاً هویدا می باشد.

بطوریکه در مثال فوق ملاحظه میشود فرم اولیه اجرای موسیقی جاز يك فرم «بداهه نوازی دسته جمعی»^۲ میباشد که همه باهم همکاری میکنند و هیچ سازی نمیتواند پارا از حد خویش فراتر نهد. در واقع این فرم رامیتوان فرم اصلی جاز نیو اورلئان نامید که خود قسمتی از جاز کلاسیک را تشکیل میدهد.

از دسته های مشهور جاز قدیمی میتوان دسته های زیر را نام برد: «کینگ اولیورز کرول جاز باند»^۳ که در سال ۱۹۲۳ بوجود آمد. ارکسترهای «هات فایو» و «هات سون»^۴ که بین سالهای ۱۹۲۵ و ۱۹۲۷ تحت رهبری «لویی آرمسترانگ» بوجود آمد و ارکستر «دهات پیبرز»^۵ که بوسیله «مارتنز»^۶ در سالهای (۱۹۲۶-۲۸) تشکیل شد.

این ارکسترها در واقع سنت دیرین جاز را بوجود آوردند. تذکر این نکته لازم است که تادهه سوم قرن اخیر نوازندگان جاز که غالباً سیاه پوست بودند از نعمت خواندن و نوشتن بهره نداشتند و همین امر باعث شد که پایه های اصلی بداهه نوازی در جاز و بطور کلی در موسیقی امریکا مستحکم گردد. از نوازندگان مشهور موسیقی جاز نیو اورلئان میتوان اشخاص زیر را نام برد:

۱ - Call and Response - ۲ Kolektiv Improvisation

۳ - King Oliver's Creole Jazz band

۴ - Hot Five and Hot Seven - ۵ Red Hot Peppers

۶ - Jelly Roll Mortons

« بادی بولدن »^۱ که اولین نوازنده ترمپت جاز میباشد، « کینگ اولیور »^۲، لومی آرمسترانگ^۳، بانک جانسون^۴، و « تومی لادنیر »^۵ که نوازنده ترومپت هستند.

نوازندگان مشهور کلارینت « جانی دادز »^۶، « جرج لوئیز »^۷، « جیمی نون »^۸، نوازنده ترمبون « کید اوری »^۹ و نوازندگان آلات ضربی و کنترباس « بی بی دادز »^{۱۰} و « پاپس فوستر »^{۱۱} میباشند.

دکتر خاچی

در شماره آینده :

مطالعه روی جاز دیکیلند

- ۱ - Boddy Bolden - ۲ - King Oliver
۳ - Louis Armstrong - ۴ - Bank Johnson
۵ - Tommy Ladnier - ۶ - Johnny Dodds
۷ - Georg Lewis - ۸ - Jimmy Noone
۹ - Kid Ory - ۱۰ - Baby Dodds - ۱۱ - Pops Foster